

POSTANOWIENIE

Dnia 6 marca 2008 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Strus (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Antoni Górski (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa R. L.

przeciwko Skarbowi Państwa - Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad Oddział w W.

z udziałem interwenienta ubocznego Towarzystwa Ubezpieczeń i Reasekuracji „W.(...)” S.A. z siedzibą w W.

o zapłatę

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 6 marca 2008 r.,

zażalenia powódki na postanowienie Sądu Apelacyjnego z dnia 28 września 2007 r., sygn. akt I ACa (...),

oddala zażalenie; odstępuje od obciążenia powódki kosztami postępowania zażaleniowego.

Uzasadnienie

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Apelacyjny odrzucił apelację powódki R. L. z powodu jej nienależytego opłacenia. W ocenie sądu nie uiszczono od niej należnej opłaty stałej w wysokości 30 zł.

W zażaleniu powódka wносиła o uchylenie zaskarżonego postanowienia, zarzucając błędne przyjęcie, że w sprawie ma zastosowanie art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r., o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 21, poz. 123), mimo wszczęcia postępowania pierwszoinstancyjnego pod rządami

ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 13 czerwca 1967 r., a postępowania drugoinstancyjnego pod rządami ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych sprawach cywilnych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Powódka została zwolniona od kosztów sądowych w całości na mocy postanowienia Sądu Okręgowego w W. z dnia 20 listopada 2002 r., tj. wydanego jeszcze na gruncie przepisów ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jedn.: Dz. U. z 2002 r. Nr 9, poz. 88). Oznaczało to, że była ona wówczas zwolniona z obowiązku ponoszenia wszelkich kosztów sądowych. Wyrok Sądu Okręgowego, jako sądu pierwszej instancji, został wydany w dniu 28 lutego 2007 r., tj. już po wejściu w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Natomiast apelacja wniesiona została w dniu 2 maja 2007 r., tj. po wejściu w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 21, poz. 123). Nie ulega wątpliwości, że uzyskane wcześniej zwolnienie od kosztów sądowych nie wygasa, lecz obowiązuje także na gruncie nowych przepisów. Błędne jest jednak zapatrywanie skarżącej, że taki stan utrzymuje się aż do czasu prawomocnego zakończenia postępowania w przedmiotowej sprawie. W razie zmiany przepisów regulujących postępowanie sądowe, do jakich zalicza się przepisy dotyczące kosztów sądowych, zasadą jest, że stosuje się je od chwili wejścia w życie także do spraw już będących w toku, chyba że ustawodawca w przepisach przejściowych postanowił inaczej.

Istotne znaczenie ma fakt, że ustawa nowelizująca (z dnia 14 grudnia 2006 r.) zmieniła brzmienie art. 14 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych sprawach cywilnych. Uchylony został wówczas przepis art. 14 ust. 2 powołanej wyżej ustawy, który stanowił, że opłatę podstawową pobiera się także od podlegających opłacie pism, wnoszonych przez stronę zwolnioną od kosztów sądowych przez sąd, chyba że ustawa stanowi inaczej. Powyższa regulacja weszła w życie z dniem 9 marca 2007 r. A zatem na gruncie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. podmiot zwolniony od kosztów sądowych przed dniem wejścia w życie nowelizacji zobowiązany był do uiszczenia opłaty podstawowej w wysokości 30 zł, po tym dniu stosowne wymaganie zostało zniesione.

Ponieważ apelacja wniesiona została w dniu 2 maja 2007 r., to powstaje wątpliwość, jak należy rozumieć treść art. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. zmieniającej ustawę o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r., który stanowi, że do spraw wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się

przepisy dotychczasowe. Należy rozstrzygnąć, czy w przedmiotowej sprawie pojęcie „przepisy dotychczasowe” należy odnosić do ustawy z dnia 13 czerwca 1967 r., czy też do ustawy z dnia 28 lipca 2005 r.

Nie ulega wątpliwości, że przedmiotowa sprawa została wszczęta przed dniem wejścia w życie ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. Kluczowe znaczenie ma przepis art. 149 ust. 1 tejże ustawy, zgodnie z którym w sprawach wszczętych przed dniem wejścia w życie ustawy stosuje się, do czasu zakończenia postępowania w danej instancji, dotychczasowe przepisy o kosztach sądowych. Należy odwołać się do uchwały Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2007 r., III CZP 124/06 (OSNC 2007, nr 6, poz. 91), w której stwierdzono, że zakończenie postępowania w danej instancji – w rozumieniu art. 149 ust. 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych - następuje z chwilą wydania orzeczenia kończącego postępowanie w tej instancji. Skład orzekający w niniejszej sprawie pogląd ten podziela. Wynika z tego, że przepisy ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 13 czerwca 1967 r., na podstawie której powódka zwolniona była od konieczności ponoszenia jakiegokolwiek opłaty, obowiązywała do czasu zakończenia postępowania pierwszoinstancyjnego, tj. do dnia 28 lutego 2007 r. Od tej chwili, odnośnie do znaczenia i konsekwencji przysługującego stronie zwolnienia od kosztów, należało stosować już przepisy nowej ustawy, tj. ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. Mając na względzie, iż art. 2 ustawy nowelizującej z dnia 14 grudnia 2006 r., nakazuje do spraw wszczętych przed dniem jej wejścia w życie stosować przepisy dotychczasowe, stwierdzić należy, że w przedmiotowej sprawie zastosowanie mają przepisy ustawy z 28 lipca 2005 r. w ich pierwotnym brzmieniu. Zgodnie z art. 100 ust. 2 w ówczesnym brzmieniu, strona, której sąd przyznał całkowite zwolnienie od kosztów sądowych, miała obowiązek uiścić opłatę podstawową, o której mowa w art. 14 ustawy.

W orzecznictwie wyrażone zostało już zapatrywanie, że przepisy o opłacie podstawowej mają zastosowanie do zakończenia sprawy wniesionej przed wejściem w życie ustawy z dnia 14 grudnia 2006 r. o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 21, poz. 123) – art. 2 tej ustawy. Sąd Najwyższy w niniejszym składzie podziela pogląd, że strona zwolniona od kosztów przez sąd w takiej sprawie ma obowiązek uiszczenia opłaty podstawowej od wniesionego pisma (por. postanowienie SN z dnia 10 października 2007 r., I CZ 113/07, niepubl., postanowienie SN z dnia 11 grudnia 2007 r., II CZ 96/07, niepubl.).

Reasumując należy stwierdzić, że do oceny należytego opłacenia apelacji w przedmiotowej sprawie zastosować należy normę wyrażoną w art. 14 ust. 2 powołanej wyżej ustawy. Wnosząc środek zaskarżenia strona zwolniona od kosztów sądowych zobowiązana była zatem do wniesienia opłaty podstawowej w wysokości 30 zł.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego dominuje zapatrywanie, że opłata podstawowa określona w art. 14 jest opłatą w wysokości stałej w rozumieniu przepisu art. 130² § 3 k.p.c. (zob. uchwała SN z dnia 21 listopada 2006 r. III CZP 109/06, LEX nr 197685, postanowienia z dnia 9 maja 2007 r., II CZ 26/07, niepubl., z dnia 9 października 2006 r., I CZ 83/06, z dnia 30 maja 2006 r., I CZ 23/06 niepubl.). Zgodnie natomiast z art. 130² § 3 k.p.c. jeżeli strona jest reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, obowiązek uiszczenia opłaty powstaje przy wnoszeniu pisma podlegającego opłacie, bez wezwania sądu, a środki zaskarżenia, wniesione w takiej sytuacji bez uiszczenia opłat, podlegają odrzuceniu a limine. Ze względu na fakt, że wniesiona przez adwokata podlegająca opłacie w wysokości stałej apelacja nie została należycie opłacona, zasadne było jej odrzucenie. Zaskarżone postanowienie jest zatem prawidłowe, a zarzuty zażalenia nieuzasadnione.

Z powyższych względów Sąd Najwyższy oddalił zażalenie (art. 398¹⁴ w zw. z art. 394¹⁰ § 3 k.p.c.). Postanowienie o kosztach uzasadnia art. 102 k.p.c.